

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR MAKEDONIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

S U S I T A R I M A S DĖL INVESTICIJŲ SKATINIMO IR APSAUGOS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Makedonijos Respublikos Vyriausybė, toliau – Susitariančiosios Šalys,
siekdamos stiprinti ekonominį bendradarbiavimą abiem valstybėms naudingomis sąlygomis;
pasiryžusios sukurti palankias sąlygas investicijoms, kurias vienos Susitariančiosios Šalies investuotojai investuoja kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje;
pripažindamos, kad investicijų skatinimas ir apsauga skatins privataus verslo iniciatyvą ir kels abiejų šalių gerovę,
s u s i t a r ė :

1 straipsnis Apibrėžtys

Šiame Susitarime:

1. Sąvoka „investicija“ reiškia bet kokią turtą, kurį vienos Susitariančiosios Šalies investuotojas investuoja kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, laikydamasis kitos Susitariančiosios Šalies įstatymų ir kitų teisės aktų, ir visų pirma, bet ne išimtinai, apima:

a) kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą ir bet kurias kitas turtines teises, būtent hipoteką, teisę į skolininko turtą, įkeitimą bei panašias teises;

b) akcijas, obligacijas, vertybinius paskolos lakštus ir kitas dalyvavimo įmonės veikloje formas;

c) piniginius reikalavimus ar reikalavimus atlikti bet kokius ekonominę vertę turinčius veiksmus;

d) intelektinės nuosavybės teises, visų pirma autorių teises, pramoninės nuosavybės teises (būtent patentus, pramoninį dizainą ir modelius, prekių ženklus, juridinių asmenų pavadinimus), ir praktinę patirtį;

e) dalykinę reputaciją;

f) įstatymais ar sutartimis suteiktas bet kokias teises verstis ekonomine veikla, įskaitant koncesijas žvalgyti gamtos išteklius, juos išgauti ir eksploatuoti.

Investuoto ar reinvestuoto turto formos pakeitimas nekeičia investicijos pobūdžio, jei tik tas pakeitimas atliktas pagal investiciją priimančiosios Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

2. Sąvoka „investuotojas“ abiem Susitariančiosioms Šalims reiškia:

a) bet kurį fizinį asmenį, kuris pagal tos Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus yra jos pilietis, ir asmenį be pilietybės, nuolat gyvenantį Susitariančiosios Šalies teritorijoje;

b) bet kurį juridinį asmenį, įsteigtą pagal tos Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Sąvoka „pajamos“ reiškia visas iš investicijos gautas lėšas, įskaitant visų pirma, bet ne išimtinai, pelną, turto vertės padidėjimo pajamas, palūkanas, dividendus, autoriaus honorarus ir atlyginimus.

4. Sąvoka „teritorija“ reiškia suverenią Susitariančiosios Šalies teritoriją, kurioje ta Susitariančioji Šalis įgyvendina suverenitetą, ir kitas teritorijas, kuriose Susitariančiosios Šalies valstybė pagal tarptautinę teisę įgyvendina suverenias teises ar jurisdikciją.

5. Sąvoka „įstatymai ir kiti teisės aktai“ abiem Susitariančiosioms Šalims reiškia įstatymus ir kitus teisės aktus, galiojančius jų valstybės teritorijoje.

2 straipsnis

Investicijų skatinimas

Viena Susitariančioji Šalis skatina kitos Susitariančiosios Šalies investuotojus investuoti savo teritorijoje ir priima tokias investicijas pagal savo įstatymus ir kitus teisės aktus.

3 straipsnis

Investicijų apsauga ir režimas

1. Viena Susitariančioji Šalis visuomet užtikrina kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms teisingą ir lygiavertį režimą bei garantuoja visišką jų saugumą ir apsaugą.

2. Nė viena Susitariančioji Šalis vienašalėmis ar diskriminacinėmis priemonėmis netrukdo kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams valdyti, palaikyti ir naudoti investicijas bei naudotis ar disponuoti jomis.

3. Viena Susitariančioji Šalis taiko kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms ne mažiau palankų režimą, negu tas, kurį ji taiko savo ar bet kurios trečiosios valstybės investuotojams, atsižvelgdama į tai, kuris režimas palankesnis konkrečiam investuotojui.

4. Šio Susitarimo nuostatos neturi būti aiškinamos taip, kad įpareigotų vieną Susitariančiąją Šalį taikyti kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams palankesnę režimą, lengvatas ar privilegijas, kurios bet kurios trečiosios valstybės investuotojams taikomos dėl:

a) bet kokios esamos ar būsimos muitų sąjungos, bendros rinkos, laisvosios prekybos zonos ar kitokio regioninio ekonominio bendradarbiavimo arba panašių tarptautinių susitarimų, kurių šalis yra arba gali būti kuri nors Susitariančioji Šalis;

b) esamų ar būsimų susitarimų, susijusių su dvigubo apmokestinimo išvengimu ar bet kurių kitų susitarimų, susijusių su apmokestinimu ar kitais fiskaliniais dalykais.

4 straipsnis

Ekspropriacija

1. Nė viena Susitariančioji Šalis neeksproprijuoja, nenacionalizuoja kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijų ir netaiko joms priemonių, sukeliančių panašias pasekmes (toliau – ekspropriacija), išskyrus atvejus, kai:

a) tokia ekspropriacija atliekama įstatymų nustatyta tvarka visuomenės poreikiams,

b) tokia ekspropriacija atliekama nediskriminaciniu pagrindu,

c) suteikiama neatidėliotina, atitinkama ir veiksminga kompensacija.

2. Kompensacija, nurodyta šio straipsnio 1 dalies c punkte, atitinka eksproprijuotų investicijų rinkos vertę, buvusią prieš pat ekspropriaciją arba prieš tai, kai apie numatomą ekspropriaciją tapo viešai žinoma, atsižvelgiant į tai, kas įvyko anksčiau; tokia kompensacija išmokama be pagrindo neatidėliojant. Į ją įskaičiuojamos palūkanos, skaičiuojamos pagal metinį Londono bankų biržos kursą (LIBOR) nuo ekspropriacijos datos iki visiško išmokėjimo.

3. Investuotojai, kurių turtas eksproprijuojamas, turi teisę, kad eksproprijuojančios Susitariančiosios Šalies valstybės teisminės ar kitos kompetentingos ir nepriklausomos institucijos nedelsdamos išnagrinėtų jų bylą ir nustatytų, ar tokia ekspropriacija ir su ja susijusi kompensacija atitinka šio straipsnio principus ir eksproprijuojančios Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

5 straipsnis

Nuostolių kompensavimas

1. Vienos Susitariančiosios Šalies investuotojams, kurie patiria nuostolių, susijusių su jų investicijomis kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje dėl karo, nepaprastosios padėties įvedimo, sukilimo, maišto ar kitų panašių įvykių, pastaroji Susitariančioji Šalis taiko ne mažiau palankų režimą, negu tas, kurį ta Susitariančioji Šalis taiko savo arba bet kurios trečiosios valstybės investuotojams, atsižvelgdama į tai, kuris režimas palankesnis.

2. Nepažeidžiant šio straipsnio 1 dalies nuostatų, vienos Susitariančiosios Šalies investuotojams, kurie kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje patiria nuostolių dėl:

a) pastarosios karinių pajėgų ar valdžios institucijų įvykdytos jų investicijų visiškos ar dalinės rekvizicijos, arba

b) pastarosios karinėms pajėgoms ar valdžios institucijoms be būtinybės sunaikinus jų investicijas ar jų dalį,

taikoma restitucija arba neatidėliotinai išmokama atitinkama ir veiksminga kompensacija.

6 straipsnis

Pervedimas

1. Viena Susitariančioji Šalis garantuoja kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams, kad į jos teritoriją ir iš jos teritorijos bus be apribojimų pervedamos su investicijomis susijusios lėšos, visų pirma:

a) pradinis kapitalas ir papildomos sumos investicijoms palaikyti ar plėtoti;

b) pajamos;

c) įplaukos, gautos visiškai ar iš dalies pardavus ar likvidavus investicijas;

d) lėšos, skirtos su investicija tiesiogiai susijusioms paskoloms apmokėti;

e) kompensacijos pagal 4 ir 5 straipsnių nuostatas;

f) mokėjimai, vykdomi vadovaujantis 7 straipsnyje nurodyta garantija ar draudimo sutartimi;

g) užsienyje įdarbintų asmenų, kurių darbas jos teritorijoje susijęs su investicijomis, darbo užmokestis.

2. Nepažeidžiant Europos Sąjungos nustatytų priemonių, pervedimai atliekami be pagrindo neatidėliojant valiuta, kuria buvo atliktos investicijos, ar, investuotojui sutikus, bet kuria konvertuojama valiuta pagal atitinkamą pervedimo dieną galiojantį valiutos keitimo rinkos kursą.

3. Susitariančiosios Šalys taiko šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytiems pervedimams ne mažiau palankų režimą negu tas, kurį jos taiko pervedimams, susijusiems su bet kurios trečiosios valstybės investuotojų investicijomis.

4. Nepaisydama pirmesnių šio straipsnio nuostatų, kiekviena Susitariančioji Šalis gali teisingai, nediskriminuodama ir sąžiningai taikyti įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius pirmiausia su apmokestinimu ir kreditorių teisių apsauga.

7 straipsnis

Subrogacija

Jeigu viena Susitariančioji Šalis ar jos paskirtoji agentūra (pirmoji Susitariančioji Šalis) sumoka pagal suteiktą garantiją ar draudimo sutartį, susijusią su kitos Susitariančiosios Šalies (antroji Susitariančioji Šalis) valstybės teritorijoje esančia investicija, antroji Susitariančioji Šalis pripažįsta:

a) kompensaciją gavusios šalies visų teisių ir reikalavimų perdavimą pirmajai Susitariančiajai Šaliai pagal įstatymą arba pagal teisinį sandorį ir

b) pirmosios Susitariančiosios Šalies teisę naudotis subrogacijos būdu įgytomis teisėmis ir

reikalavimais taip, kaip tuo naudojasi šalis, kuriai buvo atlyginti nuostoliai.

8 straipsnis

Investicinių ginčų sprendimas

1. Vienos Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investuotojo ginčai, susiję su pastarojo investicijomis pirmosios valstybės teritorijoje, sprendžiami, jei įmanoma, taikiai. Investuotojas apie kilusį ginčą raštu praneša Susitariančiajai Šaliai, kurios valstybės teritorijoje atliktos investicijos, kartu pateikdamas išsamią informaciją.

2. Jeigu per šešis mėnesius nuo tada, kai buvo gautas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pranešimas raštu, tokio ginčo nepavyko išspręsti taikiai ir investuotojas neperdavė ginčo spręsti Susitariančiosios Šalies, kurios valstybės teritorijoje atliktos investicijos, nacionaliniams teismams, investuotojas turi teisę perduoti ginčą spręsti:

- Susitariančiųjų Šalių nacionalinėms komercinio arbitražo institucijoms pagal taikytinas arbitražo taisykles, arba

- Tarptautiniam investicinių ginčų sprendimo centrui (ICSID), įsteigtam pagal Konvenciją dėl valstybių ir kitų valstybių fizinių bei juridinių asmenų investicinių ginčų sprendimo, dėl sutaukinimo ar arbitražo pagal ICSID arbitražo proceso taisykles, jei abi Susitariančiosios Šalys yra šios Konvencijos šalys, arba

- *ad hoc* arbitražui, sudarytam pagal Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) arbitražo taisykles.

3. Arbitražo teismas sprendžia ginčą vadovaudamasis šio Susitarimo nuostatomis, taikytinomis tarptautinės teisės normomis ir principais, Susitariančiosios Šalies, kurios valstybės teritorijoje atliktos investicijos, nacionalinės teisės aktais, įskaitant taisykles, taikomas teisės aktų kolizijos atvejais.

4. Arbitražo sprendimai yra galutiniai ir privalomi ginčo šalims. Abi Susitariančiosios Šalys nedelsdamos vykdo šiuos sprendimus, pripažintus pagal atitinkamos Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, ir imasi priemonių juos veiksmingai įgyvendinti savo teritorijoje.

5. Nė viena Susitariančioji Šalis gynybai nesiremia tuo, kad visų ar dalies nuostolių atlyginimas ar kitokia kompensacija buvo išmokėta ar turi būti išmokėta pagal suteiktą garantiją arba draudimo sutartį.

9 straipsnis

Susitariančiųjų Šalių ginčų sprendimas

1. Bet koks Susitariančiųjų Šalių ginčas dėl šio Susitarimo aiškinimo ar taikymo, kiek įmanoma, sprendžiamas diplomatiniais kanalais.

2. Jeigu Susitariančiosioms Šalims nepavyksta susitarti per šešis mėnesius nuo ginčo pradžios, ginčas bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu perduodamas nagrinėti arbitražui.

3. Arbitražas kiekvienu konkrečiu atveju sudaromas taip: per du mėnesius nuo dienos, kai viena Susitariančioji Šalis gauna pranešimą iš kitos Susitariančiosios Šalies apie prašymą spręsti ginčą arbitraže, abi Susitariančiosios Šalys paskiria po vieną arbitrą. Šie du arbitrai per du mėnesius išrenka trečią arbitrą, kuris yra trečiosios valstybės, palaikančios diplomatinius santykius su abiem Susitariančiosiomis Šalimis, pilietis. Abiem Susitariančiosioms Šalims pritarus, trečiasis arbitras skiriamas arbitražo pirmininku.

4. Jeigu per šio straipsnio 3 dalyje nurodytą laikotarpį arbitražo teismas nebuvo sudarytas ir jei nėra jokio kito susitarimo, bet kuri Susitariančioji Šalis gali prašyti Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininką atlikti būtinus paskyrimus. Jeigu pirmininkas yra vienos Susitariančiosios Šalies valstybės pilietis arba dėl kitų priežasčių negali atlikti nurodytos funkcijos, teisė atlikti būtinus paskyrimus suteikiama Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojui. Jeigu pirmininko pavaduotojas

yra vienos Susitariančiosios Šalies valstybės pilietis arba jis ar ji taip pat negali atlikti nurodytos funkcijos, būtiną paskyrimą atlikti prašoma kito pagal vyresnumą Tarptautinio Teisingumo Teismo nario, kuris nėra Susitariančiosios Šalies valstybės pilietis.

5. Arbitražo teismas pats nustato savo darbo tvarką. Arbitražas sprendimus priima balsų dauguma. Sprendimai yra galutiniai ir privalomi abiem Susitariančiosioms Šalims.

6. Abi Susitariančiosios Šalys apmoka išlaidas, susijusias su jų paskirto arbitro veikla ir su atstovavimu joms nagrinėjant ginčą arbitraže; išlaidas, susijusias su arbitražo pirmininko veikla, ir kitas išlaidas abi Susitariančiosios Šalys dengia po lygiai. Tačiau arbitražas gali nuspręsti, kad didesnę išlaidų dalį padengia viena Susitariančioji Šalis, ir toks sprendimas privalomas abiem Susitariančiosioms Šalims.

10 straipsnis

Palankesnės nuostatos

Jeigu vienos Susitariančiosios Šalies valstybės įstatymai ar jos įsipareigojimai pagal tarptautinę teisę, galiojantys šiuo metu ar galiosiantys ateityje, suteikia kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms palankesnę režimą negu šis Susitarimas, taikomas šis palankesnis režimas.

11 straipsnis

Konsultacijos

Vienos Susitariančiosios Šalies prašymu kita Susitariančioji Šalis sutinka nedelsdama surengti konsultacijas dėl šio Susitarimo aiškinimo ar taikymo.

12 straipsnis

Susitarimo taikymas

Šis Susitarimas taikomas vienos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms kitos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje pagal pastarosios įstatymus ir kitus teisės aktus prieš įsigaliojant šiam Susitarimui arba jam įsigaliojus, tačiau netaikomas su investicijomis susijusiems ginčams, kurie iškilo ar galėjo kilti iki šio Susitarimo įsigaliojimo, ar bet kuriems ginčams, kurie buvo išspręsti iki šio Susitarimo įsigaliojimo.

13 straipsnis

Pakeitimai

Įsigaliojant šiam Susitarimui ar bet kuriuo metu vėliau šio Susitarimo nuostatos gali būti keičiamos pagal rašytinį Susitariančiųjų Šalių susitarimą. Tokie pakeitimai įsigalioja tada, kai Susitariančiosios Šalys praneša viena kitai įvykdžiusios visas šiam Susitarimui įsigaliooti reikalingas vidaus procedūras.

14 straipsnis

Susitarimo įsigaliojimas, trukmė ir nutraukimas

1. Šis Susitarimas įsigalioja tą dieną, kai Susitariančiosios Šalys gauna paskutinį rašytinį pranešimą, kuriuo jos informuoja viena kitą apie tai, kad įvykdytos atitinkamos vidaus teisės procedūros, būtinos šiam Susitarimui įsigaliooti.

2. Šis Susitarimas galioja penkiolika (15) metų. Pasibaigus šiam laikotarpiui jis galioja toliau, kol praeina dvylika (12) mėnesių nuo tos dienos, kai viena Susitariančioji Šalis raštu pranešė kitai

Susitariančiajai Šaliai apie šio Susitarimo nutraukimą.

3. Investicijoms, atliktoms iki šio Susitarimo nutraukimo dienos, dar dešimt (10) metų nuo tos dienos taikomos šio Susitarimo 1–12 straipsnių nuostatos.

PASIRAŠYTA 2011 m. kovo 7 d. Vilniuje dviem originaliais egzemplioriais lietuvių, makedonų ir anglų kalbomis. Visi tekstai yra autentiški. Kilus nesutarimų dėl aiškinimo, vadovaujamas tekstą anglų kalba.

Lietuvos Respublikos
Vyriausybės vardu

Makedonijos Respublikos
Vyriausybės vardu
